

Lavlønte i Norge – hvem er de, hvor jobber de og hva kan gjøres?

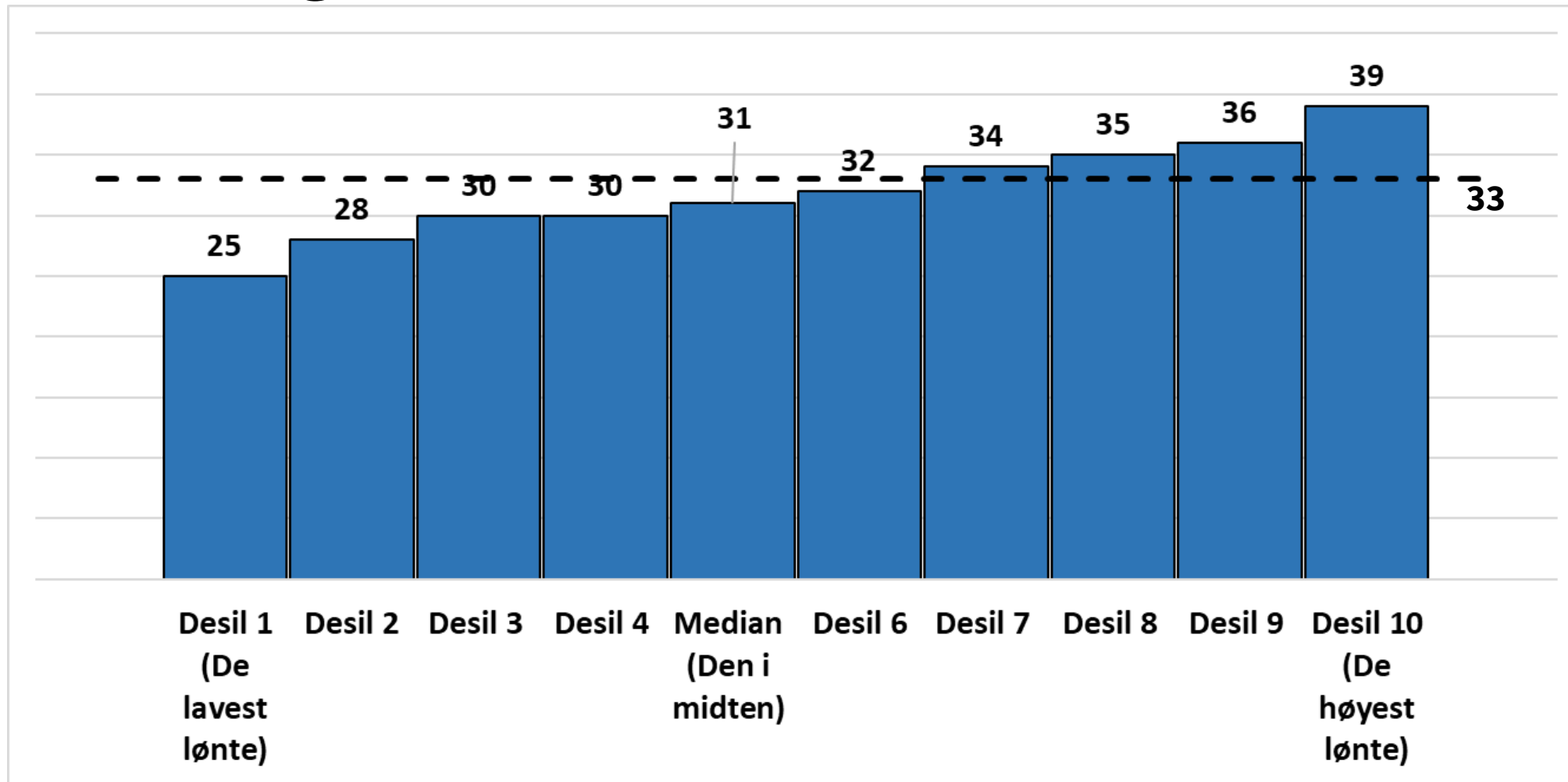
Bård Jordfald, Elin Svarstad og Ragnar Nymoen

28.09. 2021

Fordeling av lønnsvekst i privat sektor (2008-2018).

Kilde TBU: NOU 2019:6 tabell 2.13 og NOU 2015:6 tabell 1.21

Men, hva er egentlig lavlønt?

Gårdsgutt

Frisør

Barnehageass.

Industriarbeider

Sykepleier

Ingeniør

Advokat

Lavlønt= 85 prosent av industriarbeiderlønn

Over eller under 85 prosent?

Gårdsgutt

Frisør

Barnehageass.

Industriarbeider

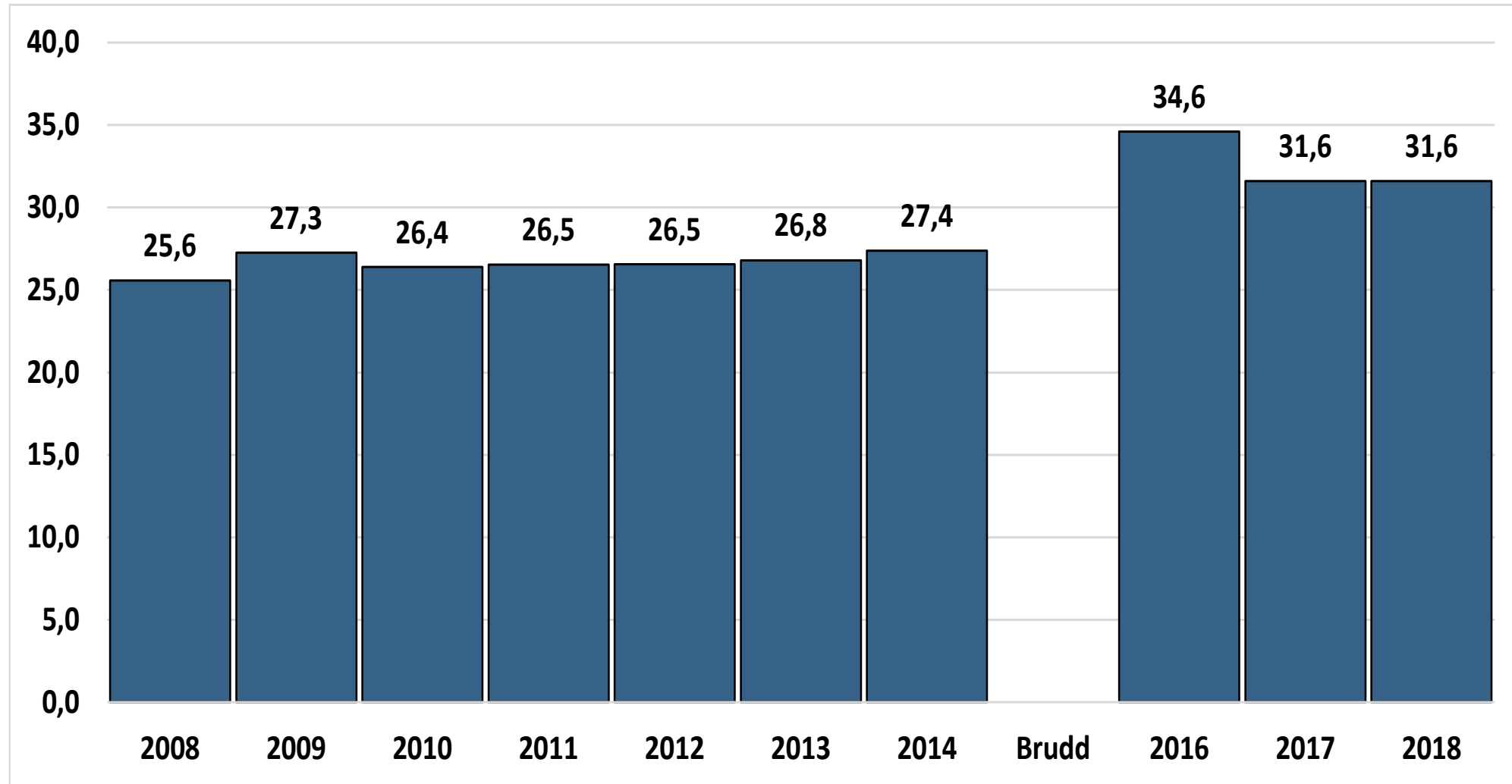
	I timen	Heltid - i året
2008	154,-	300300
2009	160,-	..
2010	165,-	..
2011	171,-	..
2012	177,-	..
2013	183,-	..
2014	188,-	..
2015	193,-	..
2016	197,-	..
2017	202,-	..
2018	208,-	406300
2020	221,-	430600

Hva og hvem er med i analysene?

- Alle lønnstakere i årene 2008 til 2018 (20-66 år)
- Privat og offentlig sektor (kommune, stat og HF)
- Heltid, deltid, heltidsekvivalenter

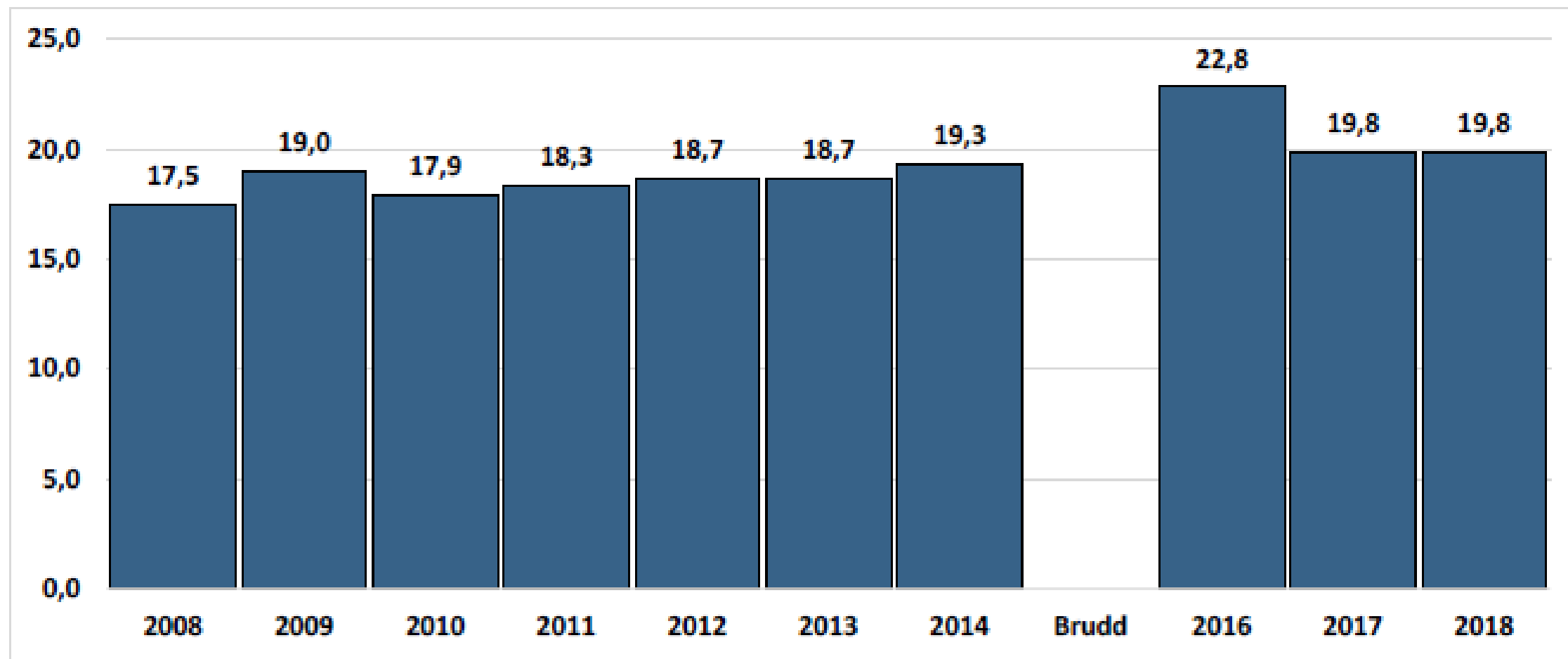
- Skillet mellom det å telle folk og det å telle jobber
- Dersom flere jobber – hvilken jobb(er) skal telles med?

Har andel lavlønnsjobber økt? (Alle jobber i privat sektor)

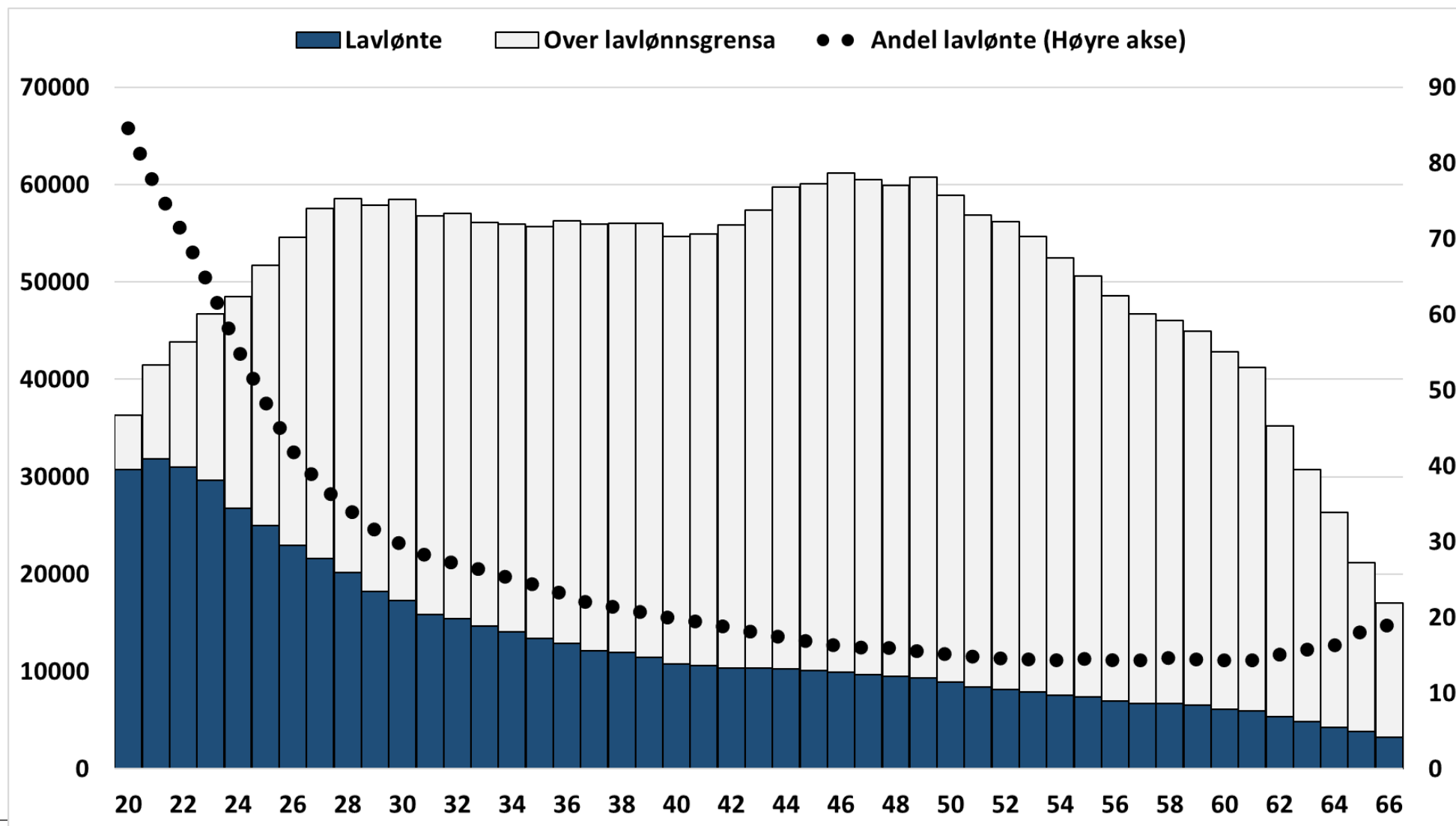
Kilde: SSB
lønnsstatistikk,
egne beregninger.

Har andel lavlønnsjobber økt? (Heltid i privat sektor)

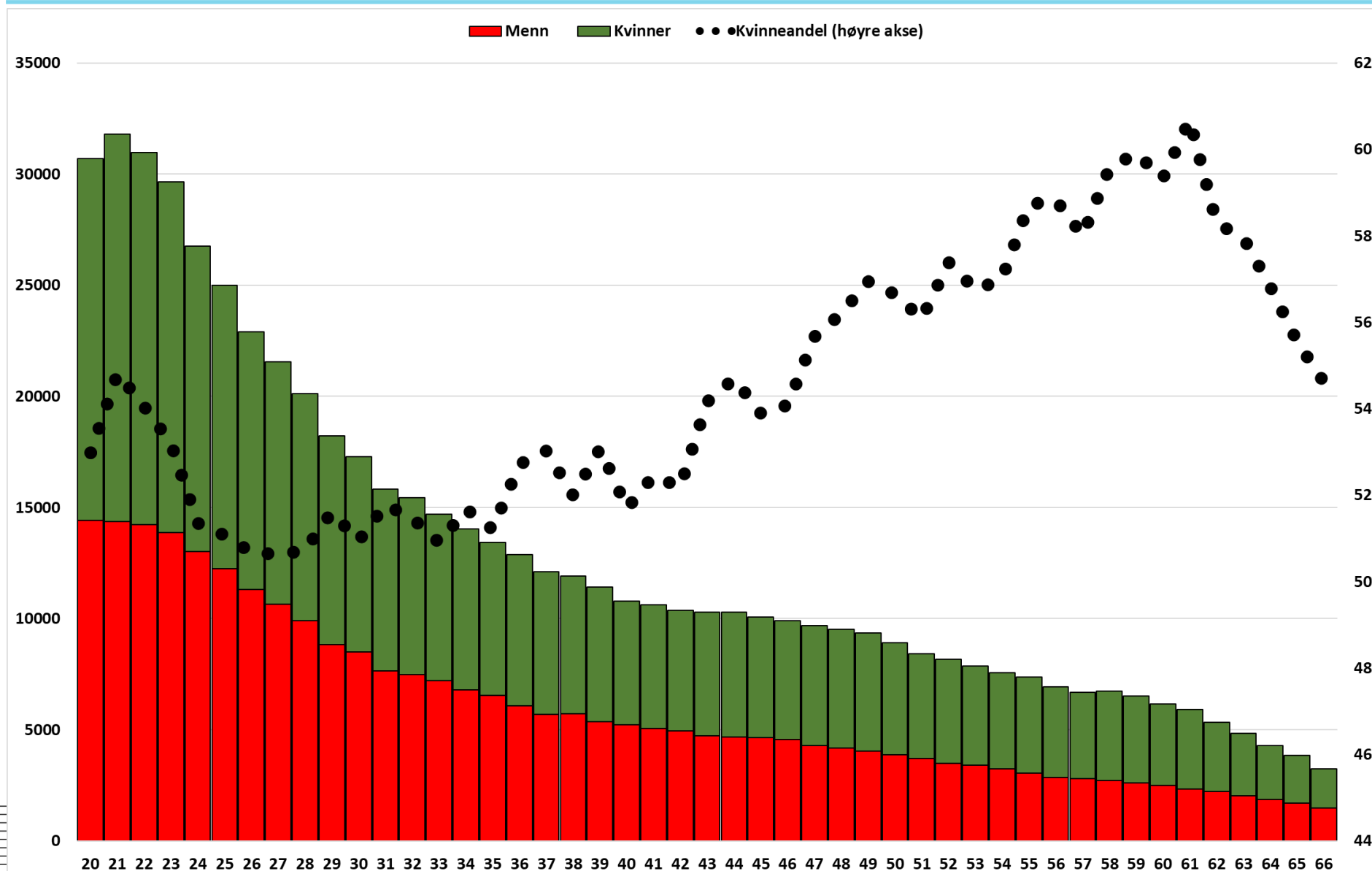
Kilde: SSB lønnsstatistikk, egne beregninger.

Alle lønnstakere etter alder (2018)

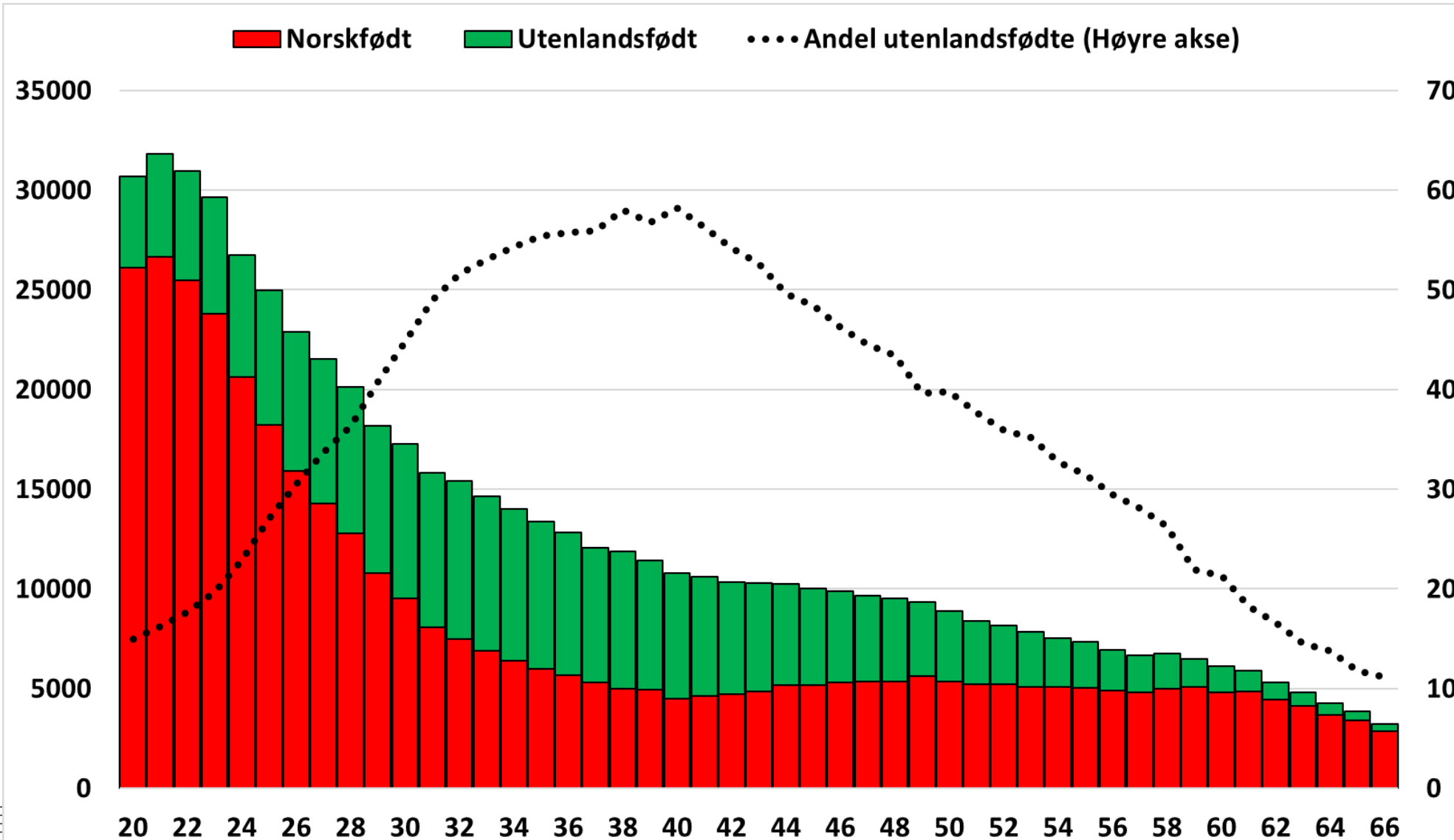
Kilde: SSB
lønnsstatistikk,
egne beregninger.

Lavlønte etter alder og kjønn. (2018)

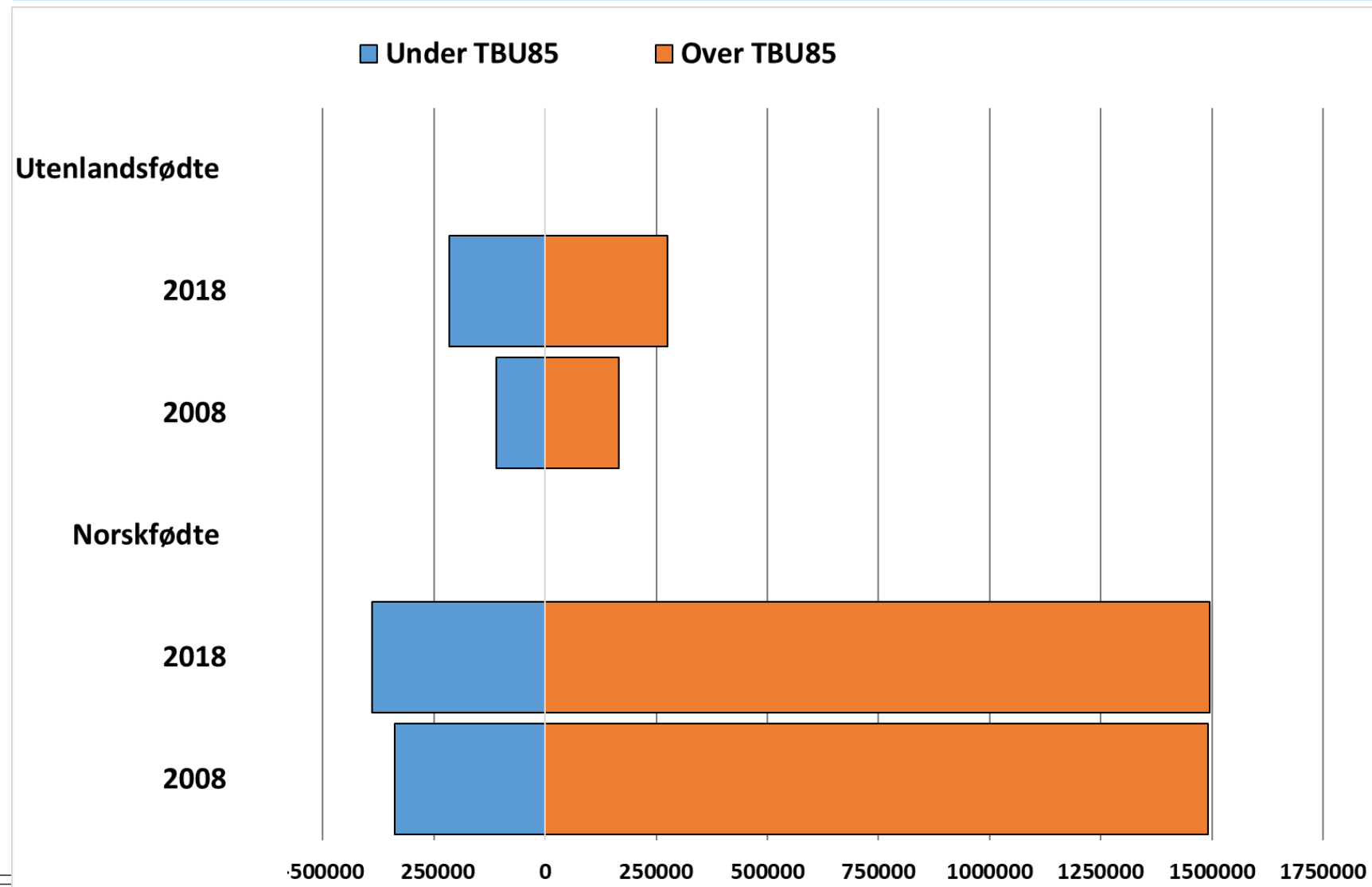
Kilde: SSB
lønnsstatistikk,
egne beregninger.

Lavlønte etter alder og landbakgrunn (2018)

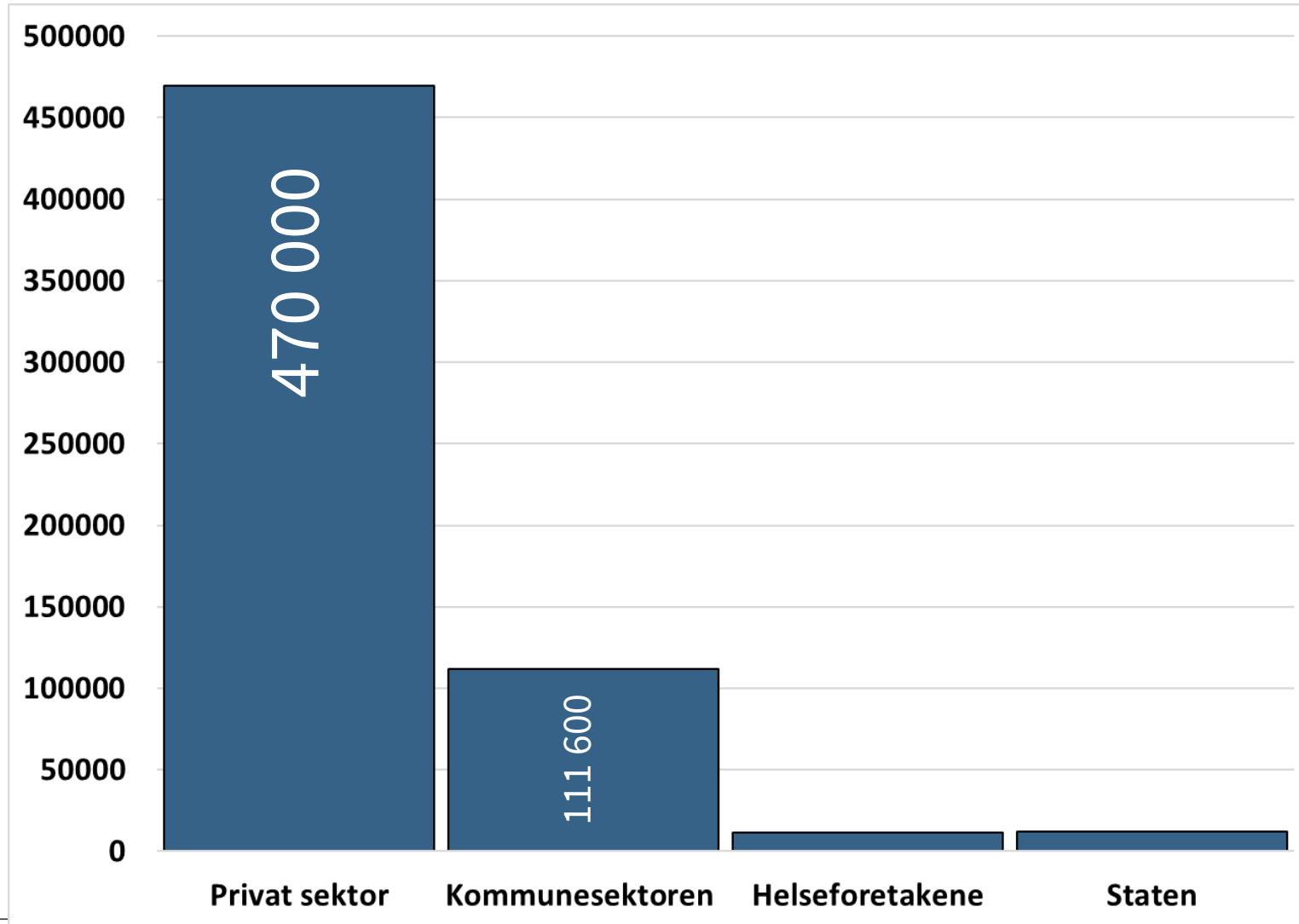
Kilde: SSB
lønsstatistikk,
egne beregninger.

Lavlønnte og landbakgrunn (2008 og 2018).

Kilde: SSB
lønsstatistikk,
egne beregninger.

Hvor jobber de lavlønte? (2018). Antall personer.

25 prosent var lavlønte i 2018

Andel varierer mellom sektorene:

- **Privat sektor 30**
- **Kommunal 22**
- **Helseforetakene 10**
- **Staten 7**

Næring og yrker

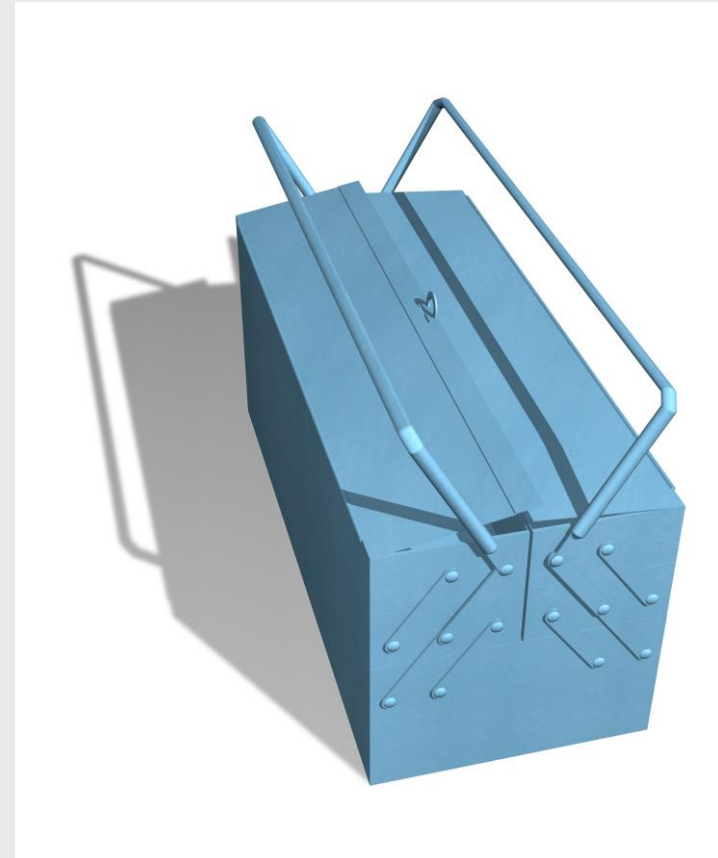
- ‘Hei’- yrkene (serviceyrkene) og i yrker uten mange utdanningskrav
- **Privat tjenesteyting** (detaljhandel, hotell og restaurant, forretningsmessig tjenesteyting m.m)
- **Privat vareproduksjon** (industri versus bygg)

Hvem er så de lavlønte?

- Norskfødte under 30 år
- Utenlandsfødte 30-50 år
- Norskfødte 45+ (innenfor kommunal sektor)
- Blant de voksne (30+): norskfødte kvinner og utenlandsfødte menn.
- De aller fleste jobber innenfor tjenesteytende del av privat sektor

Verktøykassa

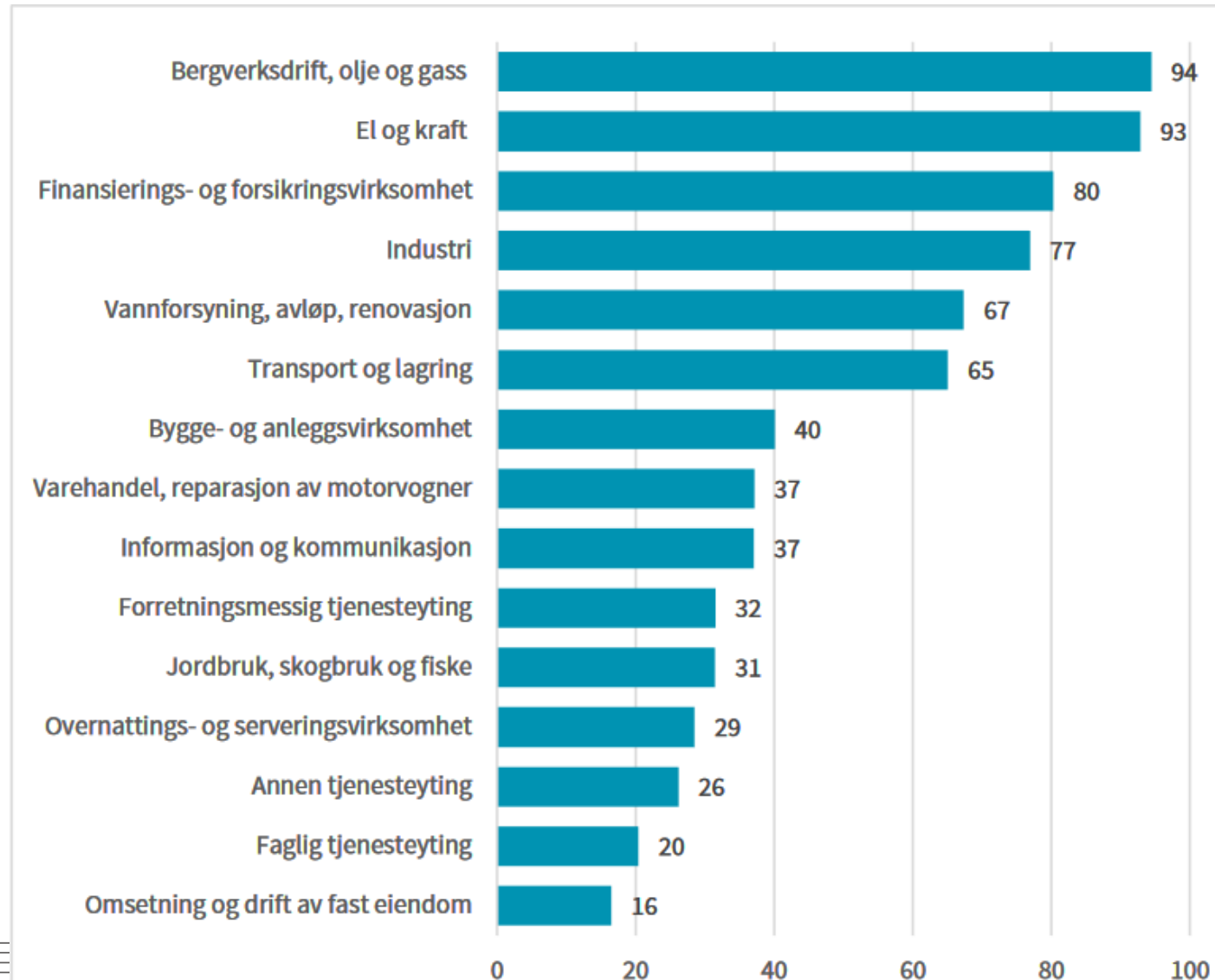

Tariffavtale på arbeidsplassen

- Reduserer sannsynligheten for å være lavlønt
- Effekten av tariffavtale på risikoen for å være lavlønt er sterkere for unge og utenlandsfødte
- Tariffavtale har sterkere effekt på lavlønnsrisikoen i 2018 enn i 2008

Men lav avtaledekning i lavlønnsbransjene

(2018)

Kilde: Nergaard
m.fl. (2021)

Normative virkninger?

- Tegn på **svekkelse**
 - Større forskjeller i gjennomsnittslønn mellom bundne og ubundne virksomheter i varehandel og hotell og restaurant
 - Lønningene i ubundne virksomheter holder i mindre grad følge med lønninger i bundne virksomheter (og dermed «tarifføløna»)

Allmenngjøring?

- Kun aktuelt i bransjer med mye arbeidsinnvandring
- «Snever» ordning: kun minstesatsene som allmenngjøres
 - 31% (147 000) av TBU85ere i privat sektor jobber innenfor en allmenngjort bransje

Andre virkemidler?

- Hva gjør man i næringer der verktøyene som står til rådighet er mindre egnet?
- Oppgavefordeling: partene og politikerne
- Hva kan (og vil) politikerne gjøre?
- Hva kan (og vil) fagbevegelsen gjøre?

